

Asbóth Sándor (1811–1868) – mérnök, honvédtiszt

Keszthelyen született 1811. december 18-án. Édesapja, Asbóth János a keszthelyi Georgikon tanára, majd igazgatója volt, míg fivére, Lajos az 1848–49-es szabadságharcban a tábornoki rangig emelkedett.

Mérnöki szigorlatát Pesten, az Institutum Geometricumban tette le. 1836-ig volt a Budai Főépítészeti Hivatal alkalmazottja. 1836-tól a marosi Ideiglenes Hajózási Intézet igazgatója, majd 1844-től Temes vármegye építészeti igazgatója volt.

A szabadságharcban mérnökkari tisztként szolgált Klapka György tábornok seregében, majd alezredesi rangban Kossuth Lajos szárnysegéde lett, akit önként követett az emigrációba. Az Egyesült Államokban telepedett le, ahol először mint építési rajzoló, majd mint mérnök egy bányavállalkozásnál dolgozott, és ércbányákat tárt fel a Sziklás-hegységben. Később acélöntödét létesített New Yorkban. Ezután a város egyik tervező és kivitelező mérnöki állását nyerte el; városrendezési és -fejlesztési terveken dolgozott. Ő alkalmazta New Yorkban először járdaburkolásra a bitumenaszfaltot.

Az amerikai polgárháború kitörésekor katonai szolgálatra jelentkezett. 1861–1865 között Lincoln hadseregében a háború egyik vezető parancsnoka volt: előbb dandár-tábornok, majd Florida és Kentucky katonai parancsnoka. Az arkansasi Pea Ridge mellett zajló csatában súlyos fejsérülést szenvedett, de amint tudott, visszatért a hadseregbe. A polgárháború befejezése után, 1866 márciusában, kinevezték az Egyesült Államok első argentinai és uruguayi nagykövetének. Amint megérkezett Argentínába, az épp folyó dél-amerikai háborúban diplomáciai érdemeket szerzett, békét közvetített: fegyverszünetre vette rá a harcoló feleket. Korábbi fejsérülése miatt sokat szenvedett, egészségi állapota egyre rosszabb lett, és két év múlva Buenos Airesben meghalt. Az argentin kormány nemzeti gyászt rendelt el temetésének napjára. A helyi, régi angol katonai temetőben temették el katonai tiszteletadás mellett, a köztársasági elnök is elbúcsúztatta. Hamvait 1990-ben az USA-ba szállították, és Washingtonban, az arlingtoni National Cemeteryben levő síremlékénél helyezték végső nyugalomra.

Forrás: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig

Irodalom róla:

Ács Tivadar: *Akik elvándoroltak*. Bp., 1940.

Antall József: Asbóth Sándor. In: *Élet és Tudomány*. 1966.

Kálmán Gyula: 175 éve született Asbóth Sándor. In: *Honismeret*. 1986. 14. 6. 14–15. p.